

**Recenzja rozprawy doktorskiej
lek. dent. Mileny Marcinkowskiej – Ziemak**

pt.: „ Ocena profilu socjomedycznego pacjentów zgłaszających się do różnych placówek stomatologicznych na terenie Warszawy.”

Promotor: prof. dr hab. n med. Agnieszka Mielczarek

Opinię sporządzono na wniosek **wiceprzewodniczącej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych WUM, prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Marty Strugi.**

Zdrowie to niezaprzeczalnie największa wartość dla człowieka oraz najcenniejszy zasób dla społeczeństwa. We współczesnej filozofii zdrowia podkreśla się, że jest wartością dzięki której każdy z nas może realizować swoje aspiracje, zmieniać środowisko i radzić sobie z nim; zasobem gwarantującym rozwój całego społeczeństwa oraz środkiem niezbędnym do codziennego życia podnoszącym jego jakość. Dyskusja na temat definicji zdrowia nie została zakończona. Uważa się, że powinna obejmować zarówno problemy związane z prowadzeniem produktywnego życia społecznego i ekonomicznego oraz wymiar duchowy. Wśród głównych czynników zdrowia wyróżnia się styl życia (odpowiedzialny za jego wymiar w około 50%), środowisko (20%), uwarunkowania genetyczne (20%) i wreszcie opiekę medyczną (10%). Analiza każdego z tych czynników jest kluczowa w doskonaleniu naszych starań o utrzymanie zdrowia jednostek i całych społeczeństw. Tym bardziej bardzo ucieszyła mnie propozycja recenzowania pracy, wpisującej się w tą niezwykle ważną a tak rzadko podejmowaną dyskusję na temat wpływu czynników pozamedycznych na stan zdrowia jamy ustnej.

Praca doktorska lek. dent. Mileny Marcinkowskiej - Ziemak to 111 stronicowe opracowanie. Liczący 4 strony WSTĘP oraz 10 stronicowy PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA w bardzo merytoryczny, uporządkowany, logiczny a co najważniejsze ciekawy sposób wprowadza nas w tematykę pracy. Pani Milena cytuje tutaj 34 pozycje aktualnego piśmiennictwa.

CELE I ZAŁOŻENIA PRACY zostały postawione precyzyjnie. W swej pionierskiej pracy doktorantka podjęła próbę oceny profilu socjomedycznego pacjentów z miasta stołecznego, leczących się stomatologicznie w dwóch różnych rodzajach jednostek medycznych:

1. placówki uniwersyteckiej, gdzie świadczenia realizowane obejmują refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia usługi z zakresu stomatologii oraz
2. gabinetów prywatnych, gdzie pacjenci w pełni finansują swoje leczenie stomatologiczne.

Dodatkowo wyznaczyła sobie liczne i jasno sprecyzowane cele pośrednie. Aby je osiągnąć przeprowadziła badanie kliniczne 188 osób z wykorzystaniem wskaźników stanu zdrowia jamy ustnej (wskaźnik PUW, średni wskaźnik PUW, wskaźnik leczenia) oraz badanie ankietowe z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza składającego się z 22 pytań dotyczących wywiadu ogólnego, stanu zdrowia jamy ustnej oraz stanu zdrowia ogólnego.

Rozdział WYNIKI obejmuje 56 stron maszynopisu komputerowego. Zamieszczono tam 23 ryciny i 37 tabel celem ich przedstawienia. Uwagę zwraca ich estetyka i czytelność oraz uporządkowany sposób numeracji, co znacząco wpływa na komfort czytelnika w trakcie ich analizy. Wyniki opisują ilościowo i statystycznie:

- profil socjodemograficzny grup badanych,
- badanie kliniczne stanu zdrowia jamy ustnej,
- przyczynę zgłaszania się do lekarza dentysty i wybór placówki stomatologicznej,
- świadomość wpływu stanu zdrowia jamy ustnej na zdrowie ogólne,
- samoocenę stanu zdrowia pacjentów,
- samoocenę stanu zdrowia jamy ustnej,
- korelacje parametrów socjologicznych ze stanem zdrowia jamy ustnej,
- przyczyny korzystania z usług stomatologicznych.

Okazuje się, że wartości parametrów stanu zdrowia jamy ustnej różniły się w badanych grupach. W populacji pacjentów placówki uniwersyteckiej poziom próchnicy był wyższy jednocześnie z niższą wartością wskaźnika leczenia. Dodatkowo, wśród osób z tej grupy stwierdzono wyższy poziom świadomości wpływu zdrowia jamy ustnej na stan zdrowia ogólnego. W grupie osób leczonych w placówkach komercyjnych stwierdzono wyższy stopień samooceny stanu zdrowia ogólnego i zdrowia jamy ustnej. Analiza czynników takich jak wiek, status ekonomiczny, aktywność zawodowa wykazała, że wśród osób leczonych w placówce uniwersyteckiej przeważają pacjenci starsi, o niższym statusie ekonomicznym i niższej aktywności zawodowej w porównaniu z pacjentami drugiej badanej grupy. Co więcej, czynniki te korelowały z gorszym stanem uzębienia osób leczonych w klinice.

W rozdziale DYSKUSJA liczącym 13 stron, doktorantka sprawnie opisała analizę porównawczą uzyskanych wyników badań własnych z danymi zamieszczonymi w piśmiennictwie.

Rozprawę kończy rozdział WNIOSKI, zawierający 5 punktów:

1. Cyt.:*”Wartości parametrów oceniających stan zdrowia jamy ustnej różniły się w obu badanych grupach. Mimo, iż poziom próchnicy był wyższy w populacji pacjentów kliniki uniwersyteckiej, wśród badanych odnotowano niższy wskaźnik leczenia zachowawczego;”* koniec cytatu.

Powyższe stwierdzenie opisuje wynik i skłania do wyciągnięcia wniosku o następującej treści: Ze świadczeń placówki uniwersyteckiej korzystają pacjenci z większymi potrzebami leczniczymi w zakresie zdrowia jamy ustnej.

2. Cyt.:” *Deklarowana świadomość wpływu zdrowia jamy ustnej na zdrowie ogólne była wyższa wśród pacjentów korzystających z opieki stomatologicznej placówki uniwersyteckiej;*” koniec cytatu.

Powyższy opis przedstawia wynik i może świadczyć o tym, że: Leczenie stomatologiczne w placówce uniwersyteckiej może wpływać pozytywnie na zwiększenie świadomości pacjentów w zakresie wpływu zdrowia jamy ustnej na zdrowie ogólne.

3. Cyt.:” *Wyższy poziom samooceny stanu zdrowia ogólnego i zdrowia jamy ustnej odnotowano w grupie pacjentów korzystających z usług stomatologicznych w prywatnych gabinetach;*” koniec cytatu.

Powyższy wynik skłania do wyciągnięcia następującego wniosku: Korzystanie z komercyjnej placówki leczniczej może wpływać na zwiększenie poziomu samooceny stanu zdrowia ogólnego i zdrowia jamy ustnej.

4. Cyt.:” *Populację pacjentów kliniki uniwersyteckiej charakteryzowała wyższa średnia wieku, niższy status ekonomiczny, jak również niższy poziom aktywności zawodowej w porównaniu z osobami uczęszczającymi do prywatnych gabinetów stomatologicznych. Cechy te korelowały z gorszymi wartościami wskaźników zdrowia jamy ustnej, określanymi w badaniu klinicznym.*” Koniec cytatu.

Powyższy wynik skłania do sformułowania następującego wniosku: Wyższa średnia wieku, niższy status ekonomiczny oraz niższy poziom aktywności zawodowej są czynnikami wpływającymi na gorsze wartości wskaźników zdrowia jamy ustnej wśród pacjentów placówki uniwersyteckiej.

5. Cyt.:” *Kontakt studentów placówki akademickiej z osobami o określonym profilu socjomedycznym umożliwia lepsze przygotowanie przyszłych lekarzy dentystów do wymagań rynku pracy i oczekiwań pacjentów.*” Koniec cytatu.

Powyższe zdanie jest celnym wnioskiem z uzyskanych w badaniu wyników.

PIŚMIENNICTWO w liczbie 66 pozycji zostało ułożone w kolejności cytowania w tekście pracy co bardzo ułatwia lekturę. Jest ono dobrze dobrane i poprawnie cytowane.

W podsumowaniu stwierdzam, że pracę doktorską lek. dent. Mileny Marcinkowskiej – Ziemak pt.: „ *Ocena profilu socjomedycznego pacjentów zgłaszających się do różnych placówek stomatologicznych na terenie Warszawy.*” oceniam bardzo dobrze, gdyż stanowi ona wartościowe studium pogłębiające wiedzę na temat wpływu czynników medycznych i pozamedycznych na jakość zdrowia jamy ustnej pacjentów miasta stołecznego. Doktorantka

bez wątplenia wykazała się pracowitością i starannością. Rozprawa jest ciekawa. Oceniam ją jako dobrze zaplanowane i starannie wykonane, wartościowe badanie naukowe. Pracę napisano niezwykle ładnym językiem. Opracowanie statystyczne jest poprawne. Dokumentacja wyróżnia się starannie wykonaną szatą graficzną. Błędów literowych i stylistycznych nie zauważyłam.

Uważam, że przedłożona mi do oceny praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim.

UWAGI do pracy doktorskiej lek. dent. Mileny Marcinkowskiej – Ziemak pt.: „Ocena profilu socjomedycznego pacjentów zgłaszających się do różnych placówek stomatologicznych na terenie Warszawy.”

1. Przygotowując do druku manuskrypty prac z materiału zawartego w doktoracie sugerowałabym przeredagowanie WNIOSKÓW. Zmiany, które zasugerowałam powyżej wynikają z analizy wyników uzyskanych w trakcie badania, są cenne i należy je w mojej opinii podkreślić.
2. Myślę że określenie „klinika uniwersytecka” jest niepotrzebnym powtórzeniem. Lepiej brzmi w mojej opinii określenie „klinika”, „placówka uniwersytecka” lub „jednostka uniwersytecka”.
3. Zgodnie z etymologią, określenia „ilość” używamy do rzeczowników niepoliczalnych zaś „liczba” do policzalnych (np. zęby).

Podsumowując stwierdzam, że rozprawa doktorska pani Mileny Marcinkowskiej – Ziemak pt.: „Ocena profilu socjomedycznego pacjentów zgłaszających się do różnych placówek stomatologicznych na terenie Warszawy.” spełnia wszelkie wymagania stawiane rozprawom doktorskim i określane w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.). Zwracam się więc do Rady Dyscypliny Naukowej Nauki Medyczne WUM z wnioskiem o dopuszczenie lek. dent. Mileny Marcinkowskiej – Ziemak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. med. Magdalena Nowosielska
specjalista stomatologii zachowawczej
z ankieta
14.07.2024

